

nalzó, nehéz azt a kellő pontosságra visszaállítani. Ezért lehetőleg arra ügyelünk, hogy a vonalzó el ne mozduljon.

A vágópenge elkészítésére és helyes használatára vonatkozó utasításokkal a feladatot befejeztem.

Jó munkát!

Fáber József.

IRODALOM—KÜLFÖLDI TANÍTÁSI MOZGALMAK — LAPSZEMLE — HIREK

IRODALOM.

Noszlopi László: A pályát-választó fővárosi ifjuság hivatás-étosza. Budapest, 1940 23 old.

Minden nevelésnek célja a hivatásra való előkészítés. Az egyik iskola-típus ezt a feladatot közvetlenül végzi (szakiskolák), a másik pedig közvetve azáltal, hogy általános lelki-szellemi alapkészségeket fejleszt ki a későbbi szakhivatás könnyebb és mélyrehatóbb elsajátításához. A hivatás helyes felismerése és az arra való tudatos felkészülés egyik legfontosabb egyéni kérdése minden ifjúnak, sőt — közösségi kihatásai miatt — életkérdése a társadalomnak is. Kétségtelen ugyanis, hogy a hivatásérzet és a hivatásteljesítés az erkölcsi értékrend világába tartozik és így etikai, világnézeti vonatkozásai komoly megfontolás elé állítják az ifjút, továbbá a vele kapcsolatos köteleességek felismertetése során a nevelőket. Egy társadalmi közösség szempontjából nem lehet közömbös, hogy éppen az értékebb tehetségű ifjai megtalálják-e saját képességeiknek, hajlamaiknak megfelelő pályát és kedvüket lelik-e annak hivatásszerű betöltésében.

Ennek a kérdésnek a megoldásában akarja Noszlopi a szülőket és nevelőket támogatni elvi jellegű tanulmányában, mely párhuzamot vonva a *hivatás* és *üzlet* között rámutat a munkaerkölcs igazi tartalmára, a hivatás-étoszra. A kísérleti lélektan tapasztalati eszközeivel közelodik a hivatásétosz belső lényegének kielemezéséhez. Eszerint a helyesen értelmezett *hivatás* összetevő tényezői: a munka, a kereset, mely azonban nem öncélú pénzszerzésre irányul, hanem az emberi természet értékebb szellemi vonásai (önzetlenség, szociális, közösségi felelősségtudat stb.) is szerepet kapnak benne. Így válik a hivatás életfeladattá a merőben kalmári, sívár kenyérekészeti vagy gazdagodási robottal szemben.

Ez általános hivatásetikai alapvetés után ismerteti a szerző a fővárosi Pedagógiai Szeminárium lélektani laboratóriumának módszeres eljárását, melynek során írásbeli kikérdezésnek vetett alá különböző korú növendékeket. A vizsgálatban 20 ezer fiú és leánytanuló vett részt 323 iskolából. Az iskolafajok között volt elemi, polgári iskola és gimnázium. A tanulóknak a következő kérdésekre kellett felelniök: 1. Mi szeretnék lenni? 2. Milyen pályára fogok menni tényleg? 3. Miért választottam a 2. pontban megjelölt pályát.

Eleve tudatában volt a szerző annak, hogy az ifjúság lelkületének nem abszolút képét fogja megismerhetni, hanem csupán tipikus vonásokat a jövő vágyait, elképzeléseiket illetőleg, azonban a kapott feleletek alapján épen a nagy számoknak aránylag pontos törvényeinél fogva megközelítő tájékoztatást nyer a tényleges helyzetről. A válaszlandó pályák között legnagyobb %-ban szerepel a szellemi és ipari pálya. Mellettük már kisebb arányban a kereskedői, mezőgazdasági és egyéb. (Érdekes megjegyezni, hogy összesen 208 féle pályát említettek meg.) Viszont a növendékek jelentős hányada adott feltételes, alternatív, tájékoztatlan, sőt komolytalan feleletet. A választott pályák megokolása azonban azt mutatja, hogy az ifjúság igen érzi a pályaválasztási szaktanács és felvilágosítás hiányát. A feleletek jórésze ugyan azzal okolja meg választását, hogy hajlama van hozzá, viszont sokan szülői hatásra, példára, környezetre, anyagi előnyre, elhelyezkedésre hivatkoznak. Magasabb indokok, transzcendens szempontok, szociális érzület, nemzeti vagy emberbaráti indítékok már csak kisebb mértékben olvashatók az indokolásaikban.

Noszlopi a kapott feleletekből megkísérli összeállítani az ifjúság karakterológiai képét, főleg pedig a fiúk és lányok lelki berendezkedettségének és problémaszemléletének különbségeit. A pályalelektannak megállapítása az első kérdésre az, hogy ifjúságunknak egyéni és társadalmi szempontból még nagy szüksége lenne hivatásetikai nevelésre, mely a *hajlam, tehetség és anyagi követelmények* helyes egyensúlyára hívna fel a figyelmüket. A másik kérdésre vonatkozólag pedig arra az érdekes megállapításra jut a szerző, hogy a leányok pályaválasztásának indokolásai szűkreszabottabbak ugyan, mint a fiúké, de realisabbak. Viszont aggasztó, hogy a leányok nagy hányada kizárólag a pénzszerezés szempontjaira hivatkozik. Egyben azonban biztató az a tény, hogy sok válaszból kiesendül a vágy a szakhivatás mellett a *feleség*, az *anya* hivatására való felkészülés iránt is.

A helyesen felismert életpálya csak úgy válhat erkölcsi örömökben gazdag hivatássá, ha az ifjú legsajátosabb hajlamainak megfelel. Ennek az élethivatásnak megtalálásához pedig csak úgy segíthetjük el az ifjúságot, ha tájékoztatjuk a számbajöhető összes pályákról, ha ráneveljük őket arra, hogy intelligenciái, érzéklési, ügyességi és munkapróbák által kipuhított képességeiket pályaválasztásukkor igyekezzenek *egyéni* vágyaikkal és a *társadalom* igényeivel összhangba hozni.

Régóta vajúdó kérdést vet fel értékezésében Noszlopi. Kívánatos volna szerinte egy olyan elvi alapon mozgó pályalelektannak gyakorlati feldolgozása, mely az idevonatkozó kísérletek, megfigyelések tanulságait összefoglalva hasznos tanácsadója lehetne a szülőknek és a pályaválasztás küszöbén álló ifjúságnak.

Visy József dr.

Dr. Székely László: Amiről eddig alig volt szó. (Korda R. T. Budapest. é. n. (1940) 52 old.)

A történeti fejlődés iránya és tartalma azokban a jelenségekben vagy alkotásokban észlelhető leginkább, melyek kultúrát termelnek s így egy nemzet szellemi, erkölcsi életét gazdagítják és nemesítik. Ez a fejlődés azonban csak az *eszmék* ihletéséből fakadhat. A történetbölcselet megállapítása sze-